

Johannes Klysner.

Af S. Vestergaard Nielsen.

Den, der interesserer sig for Himmerlands Lokalhistorie og gennem Samtaler med ældre Folk søger at komme Overleveringerne ind paa Livet, kan ikke undgaa — før eller senere — at støde paa Navnet Johannes Klysner. Kendskaben til dette Navn er ikke lokalt begrænset til et enkelt Sogn eller Distrikt, men findes spredt over et Omraade, der strækker sig fra Løgstøregnen helt ned til Viborg og Randers og maaske endnu videre. Det er altid og overalt den samme Historie, der fortælles, i Reglen med samme Ord og Vendinger. Den lyder i al sin sagamæssige Korthed saaledes:

Der var en Mand, som hed Johannes Klysner. Han lavede falske Penge, og derfor blev han dømt til at faa den højre Haand hugget af. Men saa sagde han, at det kunde ikke nytte, de huggede Haanden af ham, for han kunde lige saa godt tegne Sedlerne med sine Tæer, og paa den Maade reddede han Haanden.

Nærmere Enkeltheder er der aldrig nogen af Fortællerne, der ved. Derimod hænder det hyppigt — især i Vesthimmerland, at han forveksles med, og der tillægges ham Historier, som med Rette tilkommer den ene eller den anden af hans to Brødre, Jens og Frederik, der i den nævnte Egn ved særlige Evner og usædvanlig Livsførelse skilte sig ud fra den graa Hverdagsmængde.

Vi staar altsaa her overfor en ren Sagdannelse, opstaaet og grundfæstet indenfor et Tidsrum, der ikke ligger fjernere, end at mange nulevende mindes at have set Manden selv paa hans gamle Dage.

I det følgende skal vi nu se, hvad der ligger til Grund for Sagnet.¹⁾

Familietraditionen gør Stamfaderen til Slægten Klysner (jysk Kløjsner) til østrigsk Officer. Slet saa fint var det nu ikke, men af tysk Herkomst har han vel nok været. Aars Kirkebog nævner ham 1770 som Sergeant Johan Kleysner, boende paa Dahlgaarden i Aars. Han døde i en Alder af 82 Aar d. 9. Marts 1813 som Skoleholder i Ravnkilde.

Hans Søn, Jens Johansen Klysner, der var født c. 1773, arvede Faderens Embede som Kirkesanger og Skolelærer i Ravnkilde og døde i dette Embede 9. Juni 1826. Han var gift med Anne Sørensdatter af Kirkegaard, Ravnkilde Sogn.

Af dette Ægtepars syv Børn var Johannes Jensen Klysner det ældste, født 2. Februar 1809.

Det var efter alt at dømme et godt Hjem, han og hans Sødskende voksede op i. Lærer Klysner synes at have været ivrig for at give sine Børn en saa god Opdragelse og saa fyldige Kundskaber, som det stod i hans Magt. Prokurator Petersen, Ouegaard, Johannes' Defensor, omtaler saaledes i sit dygtige og varmhjertede Indlæg Klysner og hans Kone som »brave og retskafne Forældre, som have vist yderste Omhu for deres Børns og fortrinlig deres ældste Søns Dannelse, saavel fra Forstandens som Hjertets Side.« Og dette Vidnesbyrd bekræftes fra mange Sider.

¹⁾ Kilderne til denne Skildring er navnlig Kirkebøgerne for Aars og Ravnkilde og Politi- og Justitsprotokollerne for Høllum-Hindsted Herreder.

Tolv Aar gammel blev Johannes sendt et halvt Aars Tid til Aalborg at gaa i Skole, da der ingen Skolegang var hjemme i Ravnkilde, og Faderen ikke vilde have ham til at gaa ledig. Derefter var han hjemme, til han blev konfirmeret, hvorefter han i nogen Tid var i Tjeneste paa Nørlund og »reed« Post. Efter at være kommen derfra var han det meste af et Aars Tid igen hjemme og hjalp sin Fader i Skolen og paa Marken, indtil han kom i Tanker om at ville være Smed og kom i Lære i Mølholm. Men ved St. Hansdagstid 1826 blev alle i Smedens Hus angrebne af Forraadnelsesfeber. Johannes kom syg hjem og smittede sine Forældre, af hvilke Faderen døde.

Enken forblev foreløbig i Skolen og lod Embedet bestyre, først af sin Mands Broder Laust, senere af en Seminarist, Anders Jensen.

Johannes søgte imidlertid efter Amtsprovst Berings Raad Optagelse paa Snedsted Seminarium, men da der ingen Plads var, gik han i Stedet derfor til forskellige af Omegnens Præster og modtog Undervisning.

Det havde sikkert været hans og Familiens Haab, at han skulde blive Faderens Eftermand i Embedet, men dette Haab gik ikke i Opfyldelse. I Novbr. 27 blev Embedet givet til førnævnte Anders Jensen, og denne tog nu Skolen i Ravnkilde i Besiddelse, ikke hilst med nogen hjertelig Velvilje fra Familien Klysners Side, hvad der forøvrigt, som vi skal se, heller ingen særlig Grund var til. Han blev nemlig den, der bragte Johannes Klysner i Ulykke.

Jensen var født i Vejlbj ved Aarhus, hvor Faderen var Husmand. Han havde taget Eksamen paa Lyngby Seminarium, var da han kom til Ravnkilde 25 Aar og gift med Jensine Christine Lassen fra Holstebro. Efter at have haft forskellige Lærerpladser, blandt andet i

Randers, havnede han nu i Ravnkilde og skubbede — omend paa dette Punkt uskyldig — Familien Klysner ud af dens gamle Rede.

Enken giftede sig kort efter med Fæstegaardmand Jens Sørensen Hamborg i Lille Binderup, og Johannes, der saa sig skuffet i Familiesuccessionen, søgte det ledige Embede i Øls ved Hobro og blev foreløbig konstitueret som Lærer og Kirkesanger her den 10. Decbr. 27.

Næste Efteraar foretog han med Myndighedernes Tilladelse en Rejse til Kjøbenhavn for paa Normal-skolerne at sætte sig ind i den indbyrdes Undervisnings Metoder og i Gymnastik. Han medbragte til dette 5 Ugers Ophold 10 Rbd. og af dem havde han ved Hjemkomsten den ene i Behold, saa nogen stor Del i Hovedstadslivets Fornøjelser har han ikke taget, hvad der da ogsaa fremgaar af det fortrinlige Vidnesbyrd, han medbragte fra Skolerne.

I det hele taget maa det siges, at alle som har haft noget med ham at gøre, er enige om at rose ham, ikke alene for rige Evner, men ogsaa for Ihærdighed i at dygtiggøre sig og Duelighed til sin Gerning. Vi kan atter her anføre hans Defensors Ord: »Han er af sine Lærere og øvrige Foresatte saavel som af enhver Anden, der spurgt eller udspurgt, har vedrørt hans Forhold, meddelt de fordelagtigste Vidnesbyrd om rene Sæder, moralsk god Vandel og Duelighed til sin Bestilling — Vidnesbyrd, der som givne af flere indsigtfulde, sandhedskjærlige, fordomsfri Mænd og Religionslærere fortjene den højeste Opmærksomhed.«

Klysner stod saaledes efter Datidens Fordringer godt rustet til at glide ind i en Landsbylærers beskedne og ubemærkede Stilling og paa en værdig og tilfredsstillende Maade varetage den.

Skulde der kunne siges noget ufordelagtigt om ham, da skulde det være dette, at der ved Siden af det hos ham, der trak til den gode Side, hans fortrinlige Evner, den gode Opdragelse og den sociale Stilling, han var kommen ind i, synes at have været en Spire til noget uroligt, udadvendt og letsindigt i hans Natur, maaske forbunden med nogen Hang til Vagabondering og daarligere Fornøjelser som Spil og Svir. I et bevaret Brev fra hans Forlovede, Ane Marie Hvilsom fra Hobro, advarer hun ham mod hans for hyppige Besøg i Hobro, der ikke alene gjaldt hende, men som det fremgaar af Akterne, ogsaa Byens Beværtninger. »Jeg er bange for,« skriver hun, »at Præsten ikke kan lide det, du forsømmer Skolen, nej, for Guds Skyld pas endelig paa det, saa vidt det staar i din Magt, at du ikke skal faa Vrede af Præsten og Folkene du er imellem.« Trøstende føjer hun dog til: »men jeg tviler ellers ikke derpaa, at du ikke nok passer paa.«

Denne Side af Klysners Karakter, der snarere tiltog end aftog med Alderen, hænger sikkert sammen med Familiens utvivlsomme kunstneriske Anlæg. Saavel Johannes som hans to tidligere nævnte Brødre havde digterisk Evne, ja kunde endog improvisere. Flere af deres i Reglen om ulykkelig Kærlighed handlende Produkter findes endnu i Afskrift i mangan en himmerlandsk Bondepiges Poesibog og læses med dyb Rørelse og Medynk.

Til den poetiske Aare kom desuden hos Johannes mere end almindelige Evner til at tegne og male. Hans bevarede Tegninger udmærker sig ved en overmaade sikker Streg, og hans kaligrafiske Arbejder er simpelthen fuldendte.

Det var denne hans Tegnefærdighed, som voldte hans Ulykke og med et Slag forandrede hele hans Livsbane.

Hvad der var sket, faar vi at vide gennem følgende Brev fra Byfoged Jansen i Hobro til Herredsfoged Muhle i Hellum-Hindsted Herreder, dateret 19. Marts 1829.

»Allerede i længere Tid har Rygtet mistænkt Skolelærer Klysner i Øls for at forfærdige falske Rigsbank-sedler. Uden at jeg hidtil har kunnet med nogenlunde Sikkerhed opdaget noget imod ham, har jeg i Dag bragt i Erfaring, at han sidstafvigte Løverdag skal have været i Byen og anmodet Sadelmager Hertzhoff at forskaffe sig en 5 Rbd. Seddel byttet, hvilket ogsaa skete hos Provisor Lund paa Apoteket, uden at denne i Øjeblikket bemærkede, at den var falsk. Dette erfarede Lund først Dagen efter og angav da Hertzhoff som Seddelens Ejer. Skolelærer Klysner, der sidstafvigte Mandag kom her til Byen og med megen Forlegenhed for Lund tilstod, at Seddelen var hans, tilbagebetalte de 5 Rbd. og straks derpaa opbrændte Seddelen . . .«

Paa dette Grundlag anmoder Byfogden om en Husundersøgelse. Denne fandt Sted næste Dag. Tidlig om Morgenen mellem 6 og 7 indfandt Øvrigheden sig i Øls Skole. Klysner, der boede alene sammen med sin 9½ Aar gamle Broder Frederik, var endnu ikke staaet op. Ved Undersøgelsen fandtes ganske vist Tegne- og Malerekvisitter, Papir og lignende, men intet der direkte havde med Seddelfabrikationen at gøre. Det eneste mistænkelige var et Brev, dateret 17. Marts og stilet til Smed Søren Christiansen Møller i Lille Rørbæk, lydende saaledes:

Gode Ven! Her er bleven Vrøvl om den Sæddel i Hobro, som du fik af mig, men dersom du skulde komme i Forhør, som jeg dog ikke troer, maae du ikke sige andet, end at du havde leveret mig den igjen, saa snart du erfarede, at den var falsk. Penge har jeg ingen faaet af endnu, og det andet er forbie, siden dette her kom i tale.

Venskabeligst Klysner.

Efter Husundersøgelsen kom Klysner straks i Forhør. Han søgte ikke at stikke noget under Stolen, men bekendte øjeblikkelig, at han havde lavet 2 Sedler, en 10 Rbd. og en 5 Rbd. Flere havde han ikke lavet. Han vidste ikke, hvorledes han var kommen paa den Tanke at lave Sedler. Der var ingen, der havde forledt ham, og han havde ingen medskyldige. Den i det citerede Brev omtalte Seddel var en, han havde vundet i Spil hos Værtshusholder Haslund i Hobro. Uden at vide, at den var falsk, havde han givet den ud til Møller, og da det var bleven oplyst, at den var falsk, havde han lovet at tage den tilbage, hvis Møller ikke kunde faa Held til at komme af med den. Den mistænkelige Passus i Slutningen af Brevet angik nogle nærmere angivne Handler mellem Klysner og Møller.

Paa Forespørgsel om Lærer Jensen i Ravnkilde (der altsaa ogsaa har været mistænkt) svarede han, at de undertiden kom sammen, men havde ingen Delagtighed i det foreliggende.

Derefter kom den lille Frederik i Forhør. Han havde set en 5 Rbd. Seddel, som ikke var færdig, ligge i Broderens Skrin.

Efter Forhørets Afslutning blev Klysner erklæret for Arrestant og taget med til Hobro. Frederik tog den tilstedeværende Pastor Blicher sig af, og Skolen blev lukket.

I Forhøret næste Dag kan man mærke, at Klysner har benyttet Mellemtiden til at faa Samling paa sine Tanker, saa han kan give en sammenhængende og vel begrundet Forklaring, men ganske vist paa sine Steder afvigende fra den første Forfjamskelses, hvad der senere blev bebrejdet ham som Forsøg paa at dølge Sandheden. Det er navnlig Jensens Rolle som

Frister, der er kommen til at staa klar for ham, et Forhold der i og for sig godt kan have været ham uklart og taaget tidligere. Han forklarede desangaaende følgende:

Vinteren før Falskneriet blev begaaet, havde Jensen engang været paa Besøg hos ham og var bleven Nat-ten over. Om Aftenen, da de fulgtes ad op i Kirken for at ringe Solen ned, begyndte Jensen at tale om Klysners Tegninger og spurgte, om nogle Stykker af den »forlorne« Søns Historie, han havde under Arbejde, var vanskelige at lave. Da Klysner bejaede dette, ytrede Jensen videre, at Klysner vel nok kunde gøre en falsk Seddel og tilføjede, at han gerne vilde have en saadan at sætte i Ramme, hvilket han havde set andre have, og det kunde man ikke komme i For-træd for. Klysner svarede hertil, at det vilde han ikke have med at gøre.

Denne Samtale vakte Ideen hos Klysner, men han begyndte dog ikke Forsøget før efter Jul. En Efter-middag, da Broderen sad i Skolestuen og læste Lek-tier, begyndte han at tegne paa en 10 Rbd. Seddel, men da han intet Forbillede havde, lavede han den efter Hukommelsen, idet han samtidig tænkte, at han derved kunde skærpe sin Hukommelse. Efter 3 Dages Forløb var Seddelen færdig, og han kom saa til at tænke paa, om nogen vilde være taabelig nok til at tage den for god. Han besluttede at prøve og gik den følgende Aften til Brøndumdals Mølle og angav at ville købe Smør. Medens Konen gik efter dette, bad han Sønnen Christian, som han vidste havde Penge, veksle 10 Rbd. Seddelen, hvilket denne ogsaa gjorde og flyede ham to 5 Rbd. Sedler. Et Par Dage senere havde Christian faaet oplyst, at Seddelen var falsk, og kom sammen med Sognefogden til Klysner for at

faa sine Penge igen. Klysner gav ham en 5 Rbd. Seddel og et Gældsbevis paa Resten og brændte derpaa den falske Seddel.

Søndagen efter Besøget i Møllen var der Messefald, og Klysner sad ene hjemme i Skolen. Han begyndte da at eftergøre en af de af Christian modtagne 5 Rbd. Sedler. Da han maatte aflevere de 5 Rbd. til Christian, inden den falske var færdig, fuldendte han den efter Hukommelsen. Den blev færdig om Fredagen, og om Lørdagen gav han den ud i Hobro hos Sadelmager Lohmann Hertzhoff, som fik den vekslet hos Provisor Lund. Den følgende Mandag var han igen i Hobro, og Sadelmageren og Provvisoren kom da til ham og erklærede, at Seddelen var falsk, og forlangte Pengene igen. Klysner laante da 5 Rbd. og indfrie de falske, som han straks brændte i Lyset med de Ord: Ja saa bliver der da ingen narret med den mere.

Medens Klysner afgav disse Forklaringer i Hobro, var der paa Nørlund bleven optaget Forhør over Lærer Jensen og Smeden Søren Christiansen Møller, og da herunder Herredsfoged Westenholzs Formodning om, at disse to var implicerede, »steg til moralsk Overbevisning«, blev de begge arresteret og sendt til Hobro. Det samme var Tilfældet med Sønnen i Brøndumsdals Mølle, Niels Christian Nielsen. Sigtelsen lød for Jensens Vedkommende paa Delagtighed i Seddelfabrikationen og for de to andres paa Hæleri.

Hvad Jensen angaar, var der meget, der talte for Anklagens Rigtighed. Han var et Menneske med en plumret Moral og med Tilbøjelighed til at balancere paa Kanten af det kriminelle. Han havde i stor Udstrækning drevet ulovlig Handel med alle mulige Varer som Tobak, Kaffe, Sukker o. s. v. Altid var han i Pengetrang og maatte laane hos den ene for at betale

den anden. Deraf kom det maaske, at Fabrikation af falske Penge evig og altid spøjte i hans Hoved. Foruden det vellykkede Forsøg overfor Klysner havde han ogsaa haft fat i dennes yngre Broder Søren og forklaret ham, hvorledes man kunde aftegne en Seddel ved at holde den op mod Ruden.

Hos Smeden i Ravnkilde, Niels Lausten, havde han engang, da flere var samlede i Smedien, ført Talen hen paa Penge og spurgt, om Smeden kunde lave et Stempel. Da Smeden sagde nej, kastede han en Kobbermønt paa Ambolten og opfordrede til at prøve, om der kunde laves et Aftryk deraf i glødende Jern, hvilket selvfølgelig mislykkedes. Han havde saa slaaet det hen i Spøg, men ved en anden Lejlighed, da han og Smeden var ene, havde han atter opfordret ham til at lave Stempler, og denne Gang for Alvor, mente Smeden, som imidlertid nægtede at ville have noget dermed at gøre.

Særlig graverende var det, at hans egen Kone, takket være den Aabenhjertighed, hvormed Tjenestepigen refererede en af hende paahørt Samtale mellem Degnekonen og hendes Søster, maatte vedgaa, at Jensen havde vist hende et Stykke Papir, hvorpaa hun syntes, der var paabegyndt en 5 Rbd. Seddel, hvilket han havde lavet »for Spøg«.

I lignende Retning gik et Vidnesbyrd af Klysners Moder, som paastod at have fundet to Stykker Papir paa Møddingen, hvorpaa der var begyndt noget, som lignede en Bancoseddel.

Overfor disse og lignende Beskyldninger spillede Jensen den forfulgte Uskyldighed. At blive beskyldt for at lave falske Penge, var en Skæbne, der meget let ramte Folk, der kunde skrive og prente. Saadan noget sagde man f. Eks. ogsaa om Lærer Gudisen i

Brorstrup, og der var endog dem, der mente, at Provst Celius gav dem ud. Forøvrigt kunde han, Jensen, aldeles ikke prente eller tegne og endnu mindre gravere Stempler i Skifer, saa naar Klysner sagde, at et saadant, som var fundet i Øls Skole, var lavet af Jensen under hans Besøg der, saa var det selvfølgelig kun et Forsøg paa at skubbe sin egen Skyld over paa en uskyldig. Familien Klysner havde mødt ham med Misundelse og Uvilje fra den første Dag af, fordi han var bleven foretrukken til Embedet o. s. v. o. s. v. Hule Fraser og standhaftig Benægtelse var alt, hvad Rettens Folk kunde bringe ud af Jensen, og direkte Beviser var der ingen af.

De to andre Arrestanter sigtedes begge for at være Medvidere og Hjælpere ved Udgivelsen af de falske Sedler. Sigtelsen støttedes for Møllers Vedkommende paa det citerede Brev fra Klysner, og for Niels Christian Nielsens paa et dumt Forsøg paa at faa den modtagne Seddels Ægthed konstateret.

Et Par Dage efter Klysners Besøg var der bleven talt i Møllen om, at det vist var galt fat med ham, og da hverken Niels eller hans Fader kunde læse, og altsaa selv var afskaaret fra at se, om Seddelen var ægte, fandt de paa, at Niels skulde gaa over til Forpagter Vandborg paa Trinderup og uden at ytre noget om sin Mistanke prøve, om han vilde veksle den. Vandborg saa imidlertid straks, at den var forkert og skrev »Falsk« paa den, skønt Niels sagde: »Aa, nej, gør det inte«. Derefter var det saa, som fortalt, at Niels med Sognefogdens Assistance fik Klysner til at erstatte Seddelen.

Langsomt og med Sneglefart uddybedes nu Sagens Enkeltheder gennem en uendelig Række Vidneafhøringer, der vel ikke bragte meget nyt, men derimod

giver et godt Indblik i, hvorledes Sladder og Rygter og løs Snak kan løbe fra Hus til Hus og Sogn til Sogn. Et nedslaaende Indtryk giver det at se en lang Række Skolebørn troppe op og gøre Rede for deres indbyrdes Sladder om, hvad Degnen foretog sig eller ikke foretog sig paa Katederet, og hvad Per havde hørt, at Maren havde fortalt o. s. v. Navnlig optraadte den knap tiaarige Frederik som et snaksomt og aabenhjertigt Kronvidne mod Broderen.

Medens Forhørene de første Par Maaneder faldt Slag i Slag, synes den stadige Strøm af Vidner med hver sin Forklaring tilsidst at have trættet Rettens Folk. Maaske ogsaa den Omstændighed, at der absolut intet graverende kunde findes, ud over hvad de første Forhør havde givet, bidrog til at svække Interessen. I hvert Fald hensad de arresterede fra 15. Maj til 12. Decbr. uden at der foretoges noget som helst i Sagen, hvilket da ogsaa indbragte de to Herredsfogder en Bøde ved Overretten paa henholdsvis 20 og 30 Rbd.

Den lange Ventetid benyttede Jensen til sammen med en anden Fange, Peder Pedersen Aalborg, at planlægge et Flugtforsøg. Han fik et Brev smuglet ud til sin Kone med Ordre til at henlægge noget Tøj i et nærmere betegnet Faarehus paa Ravnkilde Mark. Komplottet blev imidlertid røbet af en tredje Arrestant, og Jensen slap ikke ud denne Gang.

Forøvrigt stod han fra Arresten i livlig Forbindelse med Omverden. Foruden det nævnte Brev havde han faaet i det mindste et til ud til Konen angaaende en urigtig Seddel i Randers, som skulde uskadeliggøres, og med sin Svigerinde havde han flere Gange ført Samtale gennem Arrestgaardens Plankeværk.

Som Skriveredskab havde han benyttet en Fjer, som en Skade havde tabt ned i Arrestgaarden, og Blækket var lavet af Sod og Brændevin.

Heller ikke disse forskellige Meriter var det muligt at faa ham til at vedkende sig. Han nægtede standhaftigt og systematisk alt.

Fra den 12. Decbr. blev der igen af og til foretaget lidt i Sagen, dog ikke hyppigt, og rigtig Fart i det kom der først, da exam. jur. Høm den 25. August 30 blev konstitueret under Byfoged Jansens Fraværelse.

Nu blev Sagen trevlet op forfra, men uden at der dog kom noget nyt frem, og endelig den 28. Oktbr. 1830 kunde Undersøgelserne sluttes og Sagen optages til Doms, men da havde de anklagede ogsaa siddet i Arrest i over 1½ Aar.

Dommen lød for Klysners Vedkommende paa Fortabelse af Ære og Liv.

Jensen frifandtes af Mangel paa Beviser.

Søren Christiansen Møller og Niels Chr. Nielsen idømtes 4 Dages Vand og Brød hver.

Overretten (20. Januar 31) og Højesteret (8. April 31) stadfæstede Dommen for Klysners og Jensens Vedkommende, medens Møller og Nielsen frifandtes.

Ved kgl. Skrivelse af 3. Juni 31 forandredes Klysners Dom til Hensættelse i Viborg Tugthus paa Kongens Naade.

Den kongelige Naade lod vente paa sig i næsten 4 Aar. Den 12. Febr. 1835 aabnede Tugthusets Port sig igen for Klysners, og han kunde som fri Mand begive sig, hvorhen han vilde. Hvad han tog sig til i de første Aar, har ikke kunnet oplyses. Skolegerningen var selvfølgelig lukket for ham, men i Tugthuset havde han lært at væve, saa han har vel ernæret sig ved denne Profession.

I Aaret 1843 træffer vi ham i Fiskbæk (Nørlyng Herred), gift med Jordemoderen der, Kirstine Karoline Støtterup. Hans første Kæreste, Ane Marie Hvilsom, havde straks ladet ham fare, da det gik galt med ham, og var, inden Dommen endnu var falden, gift med en velagtet Skomagermester i Hobro.

Sin Tegnefærdighed havde Klysner ikke lagt paa Hylden, men brugte den nu i ædlere Formaals Tjeneste end at gaa Nationalbanken i Næringen. Han blev nemlig i stor Stil Leverandør af de paa den Tid saa yndede Bryllups- og Ligvers. Endnu i Slutningen af forrige Aarhundrede kunde man se hans Produkter som Vægprydelser i omtrent ethvert Hjem der paa Egnen, og det maa siges til hans Ros, at der ikke er sket en Forbedring i Landbohjemmenes kunstneriske Udsmykning ved, at hans Tegninger nu er erstattet med Produkter af mere moderne Art. Hans Tegninger var nemlig overordentlig smukke og dekorative, med klare, rene Farver og sirligt prentede Inskriptioner. I sine Erindringer siger Evald Tang Kristensen om dem: Jeg har aldrig set saa smukke Tegninger af den Slags, uagtet jeg dog har set mange.¹⁾

Medens Klysner boede i Fiskbæk, var det, at Korvetten Galathea foretog sin berømte Jordomsejling. En af de fra Togtet hjemvendte Matroser, Anders Mikkelsen fra Kvols, meddelte Klysner en Række Oplysninger om Rejsens Forløb, og paa Grundlag af disse digtede Klysner et stort »Epos«, der i 22 Vers følger Korvetten fra Havn til Havn paa de fremmede Have. Af dette Digt lever endnu Brudstykker blandt Fiskerbefolkningen omkring Hjarbæk Fjord.

Fra Fiskbæk flyttede Klysner 1852 til Taanum ved Randers.

¹⁾ Evald Tang Kristensen: Minder og Optegn. I. 255.

Efter Evald Tang Kristensens Opgivelse (det citerede Sted) levede han daarligt sammen med Konen, og derfor (og vel ogsaa fordi hans Lyst stadig drog ham til hans gamle Bestilling) søgte han stadig Lærerpladser og havde ogsaa af og til opnaaet at blive konstitueret i Pladser, som ikke var særlig eftertragtede, saaledes i 2 $\frac{1}{2}$ Aar i Bjærggrav og 4 $\frac{1}{2}$ Aar i Helstrup. Men fast og varig Ansættelse kunde han ikke opnaa. Fortiden var ham imod.

Han døde 11. Maj 1882 som Væver i Over Hornbæk og blev begravet i Taanum.¹⁾

Saaledes som her i Korthed er berettet, ser altsaa den virkelige Johannes Klysner ud, et »mislykket Geni«, der med en alt for haard Straf og et delvis forspildt Liv bødede for en Ungdomsletsindighed, men til Gengæld — skønt uberettiget — nød den Ære at blive optaget blandt Almuens Helgene, de udvalgte, der er »sløve« nok til at pudse den beskikkede Øvrighed og bortvende Straffens retfærdige Ris fra deres syndige Rygge.

¹⁾ Velvilligst oplyst af Arkivar S. Nygård.
